

Abonamentul:

Pe un an	60 Lei
Pe jumătate de an	30 Lei
Pentru Români din	
Iugoslavia	100 Lei
Pentru Români din	
America	2 Dol.

PROGRESUL

Redacția și Administrația Nr. 817.

Apare: în fiecare Sîmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscrisurile nu se restituie.

Reînvierea...

Era în toiul războiului mondial. Trăiam zile apocaliptice, cînd groaza lega clipele deolaltă și lacrimi de mame jelițoare erau toată averea ce mai rămăsese în pustiul colibelor dela țară. Și zăpăceala creștea mereu.

Rînd pe rînd apuneau de vitregia vremii și cele din urmă licării de nădejde: *ziarele* noastre, menite a ține sufletul în mulțimea de jos, secătuită până în oase. Așa apusesse și „Progresul” nostru, de ale cărei coloane, pline de temperament bănățean, ne leagă azi atîtea amintiri plăcute.

Amărîți și răzlețiți deolaltă, cei cari am rămas strața durerilor întunecate, fără chip de ajutor, începeam a înțelege soarta profetului bătut cu petri de adepți lui proprii. Amuțise totul înjur de noi. Și tăcerea, cucit era mai adîncă, cuatît era mai înfiorătoare. Unde e graiul omenesc, care să prindă chinurile sufletești, prin cari trebuia să trecem, fără a le putea descărca, spre mîngăierea noastră și a unui neam nenorocit și exasperat până la extrem?!

În unicul ziar românesc, ce mai apărea în preajma noastră, scriam de Vinerea Mare, în al treilea an de război mondial, —

FOILETON.

Ortografia Progresului.

Cînd am început, la 1907, a tipări „Progresul” ca ortografia nouă, purfonetică, zisă și adevărită ca fiind ortografia viitorului, un colaborator al nostru, fericitul Ion Micu Roșu din Biserica-albă, a protestat împotriva purfonetismului nostru cu cuvintele aspre: „nici *pămîntul* nu va va primi, dacă îl scrieți ca nelumea cu *l* (pămînt)”.

Totastfel am rezistat cu curaj și ocări cărturarilor Lugojeni, cari ne zeflemizau pentru îndrăzneala felului nostru de a scrie într'una vorbele compuse *nicicînd, niciodată, totdeauna, pentrucă*, ș. a. m. d. În „Focea Diecezană” s'a publicat, acum vr'o 20 de ani, un concurs asupra unei cheștiuni de limbă, cu condiția de a se păstra terminațiunile obsolete *oriu, ariu*, (învățătoriu, lemnariu, ceriu) etc. „considerate ca comori ale graiului românesc”. Ba mi-aduc aminte din copilărie, cum se întristau părinți, cînd în școala primară începuserăm a scrie până și Conducacul cu litere latine. În legendarele școlare se mai tipăreau până bine decurînd și cite una două bucăți de citire cu slovele cirile, după cari oftau bătrîni, nemulțumiți cu „înoirile afurisite ale vremilor noui”. Așa o pățim și acum scriind pămînt, înloc de pămînt, ori pămînt, după ortografia oficială „a Academiei”. În lupta noastră cu răzvrătiți, un alt colaborator al nostru, acum anul trecut răposatul director de liceu Dr. Dimi-

trăc, dacă-mi aduc bine aminte — și următoarele însemnări: „Ne strigă la urechi cel mai înfricoșat „moment tragic din viața omenească: *Prin moarte — la viață*... Prin mi și mi de suferinți, față în față cu moartea: murit-am noi oare...? O, n'am murit... Sîntem numai la Vinerea Mare, în al treilea an de război înfiorător... Ca mine-i, însă, *învierea tuturor!*...»

Și eată că ceasul visătorului a bătut, cum batem noi la porțile împărătești în noaptea Învierii Domnului. Feeria bisericuțelor românești din noaptea Paștilor — simboliza de veacuri același vis, azi împlinit în mîndra Românie Mare.

Am reînviat!

A amuțit toaca jalei și a resemnării; sună clopotele învierii dela Nistru până 'n văile Carășului și aproape până 'n Tisa...

Tresare ca de o adiere îngerească, și iubitul nostru tovarăș de suferinți apuse, „Progresul” — prinde toiagul apostoliei și pornește din nou la drum...

Fii salutat, vechiu tovarăș de idei și idealuri, în noua ta cărare! Du solia învierii, a păcii și a înfrățirii, din casă în casă, și aprinde candela iubirii la fiecare vatră românească din Banat!

trie Horvat, ne striga din Turnu-Severin: Eu n'am incotro, sînt nevoit a scrie după porunca Academiei, dar „Progresul” n'ar fi *progres*, dacă sa'r ține ca orbul de gard de oficialitate”.

Am spus-o și altădată, și-o spun și de rîndul acesta, că chiar dintre nemuritori academicieni, între mulți alți chiar și savantul Nicolae Iorga scrie consecvent *pămînt*. Ba la decretarea omiterii semisonului *i* a protestat în „Neamul Românesc”, deși acum văd că consecvent l-a abandonat și d-sa, cutoatecă alte ziare marî din capitală îl păstrează, ca fiind o necesitate ortografică. Și eată dece: Întîl acest *l* cu semicerc este un consonant absolut trebuitor la formarea pluralului masculinelor. Pom, la plural *pomi* (și nu *pomi*); articulat *pomi* (și nu *pomi*); *copil, fiu*, la plural *copii, fii*, articulat *copii, fii* (și nu *copii, fii*); *pui*, la plural tot *pui*, articulat *pui* (și nu *pui*, sau per analogiam *puii*). Durata acestui *i* plenison se poate măsura bine și la genitivul și dativul pluralului: *pom*, la plural *pomi*, articulat *pomi*, la genitiv și dativ *pomiilor* (terminațiune derivată din lat. *ilorum*) și nu *pomiilor*. Totașa *pui*, la plural *pui*, la gen. și dat *puiilor*. *Copil*, la plural *copii*, (din *copii*) articulat *copii*, la gen. și dativ *copiilor*, și nu *copiilor* cu trei *ii* ca la nimeni în lume. Nemți ar trebui să scrie corect *Schiffahrt, Kammacher*, dar ca să nu facă o abatere atît de izbitoare și neestetice, scriu (în afară de cazul despărțirii cuvîntului la marginea caetului) numai *Schiffahrt, Kammacher*. Nicî chiar teribili zapcii de pe vremuri nu se pot scrie la plural, articulat zapcii cu o grămadă de

Invață-ți pe frați tăi de un sînge, să nu se urască pentru lucruri trecătoare, — căci cuvîntul urei îl necinstește mai întai pe celce îl rostește; iar inima omului, așa a lăsat-o Dumnezeu, să fie altarul dragostei.

Înaltă legea *muncii* și a *cinstei* în fața tuturora, mici și mari, — și jurîndu-ți pe ea — adă-le aminte, că mărirea neamurilor pămîntului se începe și sfîrșește cu iubirea adevărului.

Așa și-au înțeles apostolia părinți din părinți; așa trebuie să ne înțelegem și noi apostolia cuvîntului scris în România Mare. Și sîntem adnc incredințați, că tot așa își cunoaște menirea și tovarășul nostru de muncă: „Progresul”.

Îi dorim din inimă, mulți ani înainte!

Prof. Dr. I. Roșiu.

In Ajunul Crăciunului!

Din orașul Vitilem s'a proclamat, acum două mi de ani, frăția între oameni. „Nu mai sîntem, decî, robi și turmele de jaf ale nimănuia! Copilele tinere și frumoase ale Babilonului, cari cu cununile pe frunte au fost duse în foșoarele templelor lui Militas, pentru a nu se mai întoarce decît cu cununile veștejite ale fecioriei lor pingărite; cele zece mi de fete, cari și-au întinat sufletul

i, ci numai zapcii, ca și viziții, sacagii, tinichigii ș. a. m. d. Dacă Academia, prin menirea ei de a sancționa uzul general, s'a împăcat cu omiterea accentelor, (grav și acut), azi-mine o să facă și alte concesii, ajungînd înfine la purfonetismul precis și liber de orice inconsecvențe.

În cele din urmă noi Români, cari în afară de sonurile duble în vorbele *cassa, massa* și rareori *rassa*, spre a le deosebi de *casa*, (cu derivatele lor casier, mase populare) nu folosim nicicînd și nicăiri organic sonuri duble, nicî în cuvintele *ideie, femeie*, necum în conjugarea proastă a verbului să *dee*, înloc de forma corectă: să *dea*.

Motivarea folosirii semisonului *i* numai la finea cuvintelor, și nu și la mijloc (obcinuit), ori la începutul cuvintelor (*iarăși*), ca parte constitutivă a diftongurilor, cum și rezonul de a scrie chiar și firma veche *Român* (dela Roma), imitînd în cazul acesta deadreptul pe d-nul Iorga, mi-o rezerv pentru un alt studiu, care n'ar încapa în cadrele unui foileton de ziar.

Cunoscînd cititori „Progresului”, am găsit necesar a da, și acum la reparația gazetei, deastădată numai aceste explicații mărunte, mai mult ca o pavază de apărare prealabilă împotriva amicilor, cari, văzînd că ținem fanatic la purfonetism, mă vor osîndi prin murmurul lor cu vorbele vechi „video meliora, proboque, deteriora sequor” cari cuvinte mă fac și pe mine să murmur într'altă parte: et tamen... ortografia „Progresului” este: progresul ortografiei.

Gheorghe Jianu.

pe livezile înfloritoare ale Daphnei, au săgetat toată Siria de un fior mai înalt ce a cutreierat lumea întreagă, întrezărind în visurile lor — vecinicia!

Prin glasul cetelor îngerești și prin graiul prorocilor a fost proclamat izbăvitor al neamului omenesc fiul unui teslar, născut într-o iesle, pentru înălțarea obiditului și slobozirea robului.

Ivindu-se Isus din josul dedesupturilor societății, „precum munți s'au înălțat în urma puterii lăuntrice a pământului, așa și el, Fiul lui Dumnezeu, a înălțat pe cei slabi, pe cei nesocotiți și amăriți“, fiind trimis de Tatăl, să scape omenirea din ghiarele pierzării.

Văzindu-ne și noi Români, fii Tatălui, liberi pe destinul și viitorul nostru, se începe și pentru noi o epocă nouă, epoca de mărire și de înălțare a neamului nostru latin. Cuvine-se cuadevărat a ne aduce aminte în această zi mare, sfințită prin post și rugăciuni, de darul istoriei, care ne-a deschis cărarea cea nouă către fericirea noastră națională.

În ajunul acestei mari sărbători a creștinilor, ne asociem și noi la bucuria obștească, vestită prin glasul colindătorilor, salutând și din locul acesta ziua de Ajun a lui Moș-Crăciun!

Invitare la abonament.

Deschidem abonament pentru gazeta noastră „Progresul“, ce costă :

Pe un an 60 Lei

Pe 1/2 an 30 Lei

Pentru Români din Iugoslavia 100 Lei.

Pentru Români din America 2 Dolari.

Abonamentul având a se plăti înainte!

Cine nu ne trimite numărul acesta îndărăt, conform legii în vigoare, îl considerăm de abonat. Rugăm, deci, a ni-se trimite, neîntârziat, ori numărul acesta înapoi, ori prețul abonamentului înainte, ca să nu ni-se îngreuneze rosturile.

Din a noastră parte ne vom da toată silința să dăm echivalentul. Nădăduim că și publicul cititor va lua în considerare greutățile neasămuite cu cari se scoate azi o foaie bună românească, pe care la rândul nostru vom menține-o și dezvoltă mereu în proporția sprijinului, moral și material, de care vom fi învredniciți.

Cu toată stima

Redacția și Administrația „Progresul“
în Oravița.

I g i e n ă .

Se poate prelungi viața?

La această întrebare, pusă de revista parisiiană „Lectures pour tous“ se publică răspunsurile mai multor savanți. În același timp mai mulți centenari își spun și ei secretul. Așa de pildă Stewart, unul dintre cei mai vestiți banchieri ai Statelor-Unite, fost consilier financiar al lui A. Lincoln, declară în ziua când împlinește un secol de existență: „Principiul meu a fost moderația. A mânca prea mult este totuși de rău ca și a bea prea mult. Mai adaug și faptul că n'am mai fumut de 80 de ani încoace“. Un mare comerciant din Lancaster, Spangler, sărbătorindu-și centenarul în aceeași zi cu Stewart, își explică și dînsul regula vieții: „Cumpărare în toate! A mânca numai de douăori pe zi: Tutun niciodată. Lucru intensiv. Dar mai ales, niciodată medicină!“

Eugen Ritter, corespondentul din Geneva al academiei de științe morale și politice, expunându-și la academie rezultatul studiilor sale asupra

duratei unei generații omenești, încheie: „În Europa centrală și occidentală durata medie a vieții noastre s'a prelungit cam de jumătate secol încoace, grație măsurilor igienice“. Și d-rul Thiberge atribuie igienei un rol important, dupăcum arată răspunsul său:

„Întrebarea poate fi talmăcită în două chipuri deosebite. Deoparte, te poți întreba dacă este posibil a mări durată normală a vieții omenești printr'un fel de regenerare a organelor principale, ear dealtă parte, dacă este îngăduit, prin mijlocul vr'unei deprinderi raționale a organelor, urmînd așa cum cere natura, de a le face să ajungă cît mai tîrziu posibil la sfîrșitul normal al activității lor.

„Eu nu sînt destul de iscusit fiziologist pentru a examina prima problemă, iar la a doua, toți medicii trebuie să fie de acord pentru a răspunde afirmativ.

„Durata vieții omenești este totodată funcțiunea constituției sale, însăși funcțiunea eredității și a seriei de boale ce se desfășoară în cursul ei, și cari, mai toate, provin din infecțiuni sau intoxicații. Impedeați pe cele dintîi, nu vă expuneți celorlalte, și organele voastre vor conserva mai mult timp integritatea funcționării lor. Experiența arată că printr'o pricepere mai exactă a igienei, durata medie a vieții omenești crește progresiv. Aparține oficiilor publice de a împiedeca boalele transmisibile, de a impune tuturora igiena locuinței și a atelierului.

„Dar, trebuie ca fiecare dintre noi să învețe și să știe, că factori cei mai mari ai scurtării vieții omenești sînt — împreună cu excesele de tot felul — intoxicațiile alimentare și în primul rînd alcoolul, precum și infecțiunile dintre cari unele, cum este teribila tuberculoză, sînt perfect evitabile.“

Răspunsul cel mai însemnat în ancheta revistei „Lectures pour tous“ este al d-rului Sergiu Voronoff, directorul laboratorului de chirurgie experimentală dela Collège de France, un cercetător care și-a făcut din acest subiect însăși ținta studiilor sale. Fiindcă și la noi în țară au amintit unele ziare despre cercetările d-rului Voronoff asupra unor grefări (altoiri) de glande de maimuțe, operate la oamenii în vîrstă, sau sleiți de puteri cari, după afirmația sa, încercaseră o adevărată reîntinerire, cred că îi va interesa și pe cititorii noștri să cunoască cel puțin punctele mai importante ale acestei teorii noi și atît de atrăgătoare. Eată deci un rezumat al explicațiilor celebrului fiziologist:

„Oameni centenari nu sînt deloc atît de rari cum se crede. În Franța mor în fiecare an cam 150 persoane în etate de 100 ani și mai bine. Și sînt cazuri, absolut autentice, că uni indivizi au trăit pînă la 130, 140 și chiar 150 ani. Departe de a fi excepție, sau vr'o minune, aceste cazuri de longevitate ar trebui să fie așazicînd, regula. Urmînd legea schițată de Buffon și precizată de Flourens, într'adevăr longevitatea mamiferelor, dintre cari omul ocupă treapta cea mai înaltă, este în raport direct cu durata creșterii trebuitoare dezvoltării complete a corpului. Dacă se admite, deci, că durata vieții reprezintă la om dela șase pînă la șapteori „timpul lui de creștere“, ar fi normal ca omul să trăiască dela 120 pînă la 140 ani. Desigur așa trebuie să se și petreacă lucrurile în realitate, deoarece — neîntînd seamă de copii cari mor în număr așa mare înainte de vreme — mortalitatea omenească își ajunge punctul culminant între 70 și 75 ani. Însă cei mai mulți dintre ceice dispar la această etate se găsesc încă bine conservați, din punctul de vedere fizic și intelectual, iar moartea lor rareori este cauzată de debilitate senilă; aproape toți sucombă în urma boalelor infecțioase, a pneumoniei, tuberculozei, afecțiunilor inimii sau rinichilor, etc. Scurt, aci este „moarte accidentală“ și nu „moarte naturală“, cauzată prin epuizarea gradată a forțelor vitale. Așadar, nu este oare cututul indicat a examina mai deaproape existența acestor numeroși centenari, cari, singuri ei, au o „moarte normală și naturală“ și de a le cere secretul longevității lor?

Din nefericire, aci ne așteaptă o desiluzie: contrar aparențelor, nu există niciun „secret al centenarilor“ și „rețeta“ a unuia nu este deloc și a celui alt. Fără îndoială, majoritatea acestor moșnegi se găsesc în clasa săracă sau modestă, ceiace pare a confirma teoria care susține, că viața simplă, cumpătată, scutită de excese, ar fi

cea mai sigură garanție pentru o viață lungă. Însă printre acești oameni sobri, cîți necumpătați și destrăbălați sînt! Chirurgul Politman, mort la 140 ani, se îmbeta în fiecare seară, Catarina Raymond, moartă la 107 ani, Irlandezul Brawn, mort la 120 ani, Goscogne, măcelarul pirineian, mort la aceeași etate, au beut toți fără măsură. Ross, care în 1906 a primit premiul de longevitate, era fumător nemoderat. Văduva Lazannec din Kerinou fuma cu pipa încă din tinerețe. Elisabeta Duriene, care ajunse 114 ani, lua pînă la patruzece cești de cafea la zi. Firește, asta nu vrea să zică că abuzul de cafea, tabac sau alcool ar fi fără urmări pentru sănătatea noastră, dar tînde, cel puțin, spre a dovedi, că felul de viață pe care-l are cineva, dacă și predispoziție spre a contracta vr'o boală oarecare, n'are în realitate o influență directă asupra duratei normale a vieții noastre. Dealtfel, dacă sănătatea ar fi întotdeauna cauza longevității, atunci s'ar putea oare vedea infirmi și plăpînzî devenind centenari, ca cocoșata Nicolina Marc, moartă (în Boulogne) la 120 ani, sau ca pitica Elspeth Walson, moartă în Scoția la 115 ani? Însfîrșit nu știm că longevitatea este curat ereditară în unele familii, fără ca membri lor să fie deaceia mai cumpătați sau mai bine făcuți?

Cauza veritabilă a acestei longevități nu rezidă deci întotdeauna acolo unde o plasăm de regulă, adică în simplitate, cumpătare, în prescripțiile igienei. Deci, nu va fi ea oare în vr'o particularitate a constituției intime a organismului nostru?

Între celulele din cari se compune corpul nostru este a se face deosebire. Dacă și se trag toate dela celula care a fost creată mai la început, sînt și de acelea, cari, avînd menirea de a împlini vr'o funcțiune specială, s'au îndepărtat considerabil dela tipul primitiv, și-au căștigat calități particulare, potrivite țesăturii organice din care aveau să facă parte, și astăzi ele se numesc celule musculare, osoase, epatice, intestinale etc. sau și (ca elemente mai nobile) celule nervoase și cerebrale. Au pierdut cututul proprietatea ce caracteriza celulele primitive dela cari se trag, anume, facultatea de a se reproduce. Pelîngă aceste felurite celule, exersîndu-și fiecare „specialitatea“ sa, se găsesc și din cele rămase primitive: pe deoparte celulele „conjunctive“, pe dealtă parte globulele albe ale singelui — cari sînt cele mai de rînd și mai solide și se produc cu o ușurință enormă, fiind atît de apropiată legătura între cele două elemente, încît într'o mulțime de împrejurări globulele albe se transformă în celule conjunctive.

Desigur și unele și altele își au de îndeplinit egal rolul lor în corpul nostru; globulele albe sînt excelente curățitoare ale singelui, pîndînd mereu asupra microbilor cari se introduc în el, totdeauna gata a-i devora, a-i nimici. La rîndul lor, celulele conjunctive cari se infiltrează în toate organele noastre, servesc în primul rînd acestor din urmă de sprijin, de substrat de legătură. Însă acestea sînt elemente deosebit de cotropitoare; dela nașterea noastră sînt într'o luptă îndîrjită cu celulele nobile și diferențiate ale organismului nostru. Și acestea, la rîndul lor, sacrificate din cauza caracterului mai independent ce-l au în gospodăria comunității celulelor, unde lucrul este foarte exact împărțit pentru toți membri ei, și astfel avînd acelea, adică celulele nobile, numai un rol limitat, nu pot să reziste la atacul cotropitor al celulelor conjunctive. Corpul nostru se găsește în puterea celulelor conjunctive, a acestor elemente primitive cari tind spre a nivela societatea, a o readuce la starea ei începătoare, cînd fiecare celula era în măsură de a se mulțumi pe ea însăși: și organismul nostru sucombă în mod fatal în urma acestei nivelări. Ei bine, batrînețea este efectul acestei nivelări, este rezultatul acestei continue năvăliri a celulelor conjunctive în țesăturile organelor noastre pe cari acelea mereu le înăbușe, le atrofiază, le patrunde, le „sclerozează“. Și cum acești viritori sînt incapabili a îndeplini rolul celulelor pe cari astfel le-a cotropit și înlocuit, urmează că armonia organismului nostru dispare repede, funcțiunile organelor noastre sînt nimicite, facultățile noastre cerebrale scad progresiv: aceasta-i slăbirea, senilitatea (bătrînețea) și incurînd moartea...“

În numărul viitor vom publica sfîrșitul interesantului răspuns al doctorului Voronoff.

Cyrano.

Inalți oaspeți în Banat.

Miniștri Angliei, Franței și Americii la București, atașatul militar al Iugoslaviei, generalul de divizie Gavanescu, prefectul Dr. Coste, ofițeri din statul major și consilieri dela Curtea de Apel din Timișoara, au luat parte Dumineca trecută la o vânătoare, aranjată, în pădurile Societății U. D. R. din Bocșa (la „Smidă”), sub conducerea d-nului Ing. V. Blajan, directorul general al „Reșiței”.

Din cauza frigului mare, rezultatul, ca pradă al vânătoarei, a fost întrecut de frumoasele rezultate morale.

Indeosebi a fost admirată orchestra minierilor din Reșița, care s'a produs înaintea înalților oaspeți cu cele mai noi capod'opere, încît ministrul Americii i-a crezut absolvenți ai conservatorului. A făcut bună impresie și comuna românească Bocșa-română, luminată electric. Totastfel le-a plăcut vinul excelent din viile din Moldova-nouă ale Societății U. D. R. Nădăjduim că înalți noștri musafiri vor duce vestea bogățiilor d'acici cu minunata gospodărie a pădurilor „Reșiței”, și cu vînatul ei nobil, care ajutat și de cunoscuta opreliște din 1 Dec. c. începe a se reculege binișor după ravagiile braconajului sălbatic, pornit acum 4 ani după revoluție. Încă un semn înveselitor al revenirii oamenilor noștri la viață normală, la viața fericită a tradițiilor noastre.

Felurimi.

Descoperirea unor comori imense în Egipt.

Lord Carnarvon, care a condus săpăturile arheologice din Egipt, făcute în Valea Regilor lângă Luxor, arată într'un interviu acordat ziarului „Times”, că înainte de a se putea intra în camera internă, în care se găsește, foarte probabil, mormîntul regelui egiptean Tutankhamen, va fi nevoie să se ridice anticlitățile valoroase, împrăstiate în disordine în camera externă. Împachetarea și strămutarea acestor obiecte, îngropate de peste trei mii de ani, trebuie executată cu cea mai mare îngrijire.

Lord Carnarvon descrie camerele externe în modul următor:

Dealungul zidului dinspre apus se găsesc trei paturi de paradă, toate aurite și susținute de picioare foarte delicate și fin sculptate. Aceste paturi sînt foarte spațioase și pot cuprinde fiecare cu ușurință trei persoane una lângă alta. La marginea sudică a zidului de apus se află tronul regelui Tutankhamen. Este primul tron al regilor Egiptului, desvăluit timpurilor moderne, și este de o frumusețe rară. Lord Carnarvon se simte foarte fericit că a avut norocul ca descoperirea sa să cuprindă acea perioadă din viața Egiptului, în care arta de a lucra metale și petri atinsese cea mai înaltă perfecțiune. În colțul sud-estic al camerei se găsesc patru care aurite, demontate. Părțile acestor care sînt incrustate cu petri semi-prețioase, iar intervalul dintre petri prezintă dungii cu o ornamentație foarte bogată din cel mai curat aur. Carnarvon crede că acest mormînt a fost prădat de hoști, la cîva timp după înmormîntarea regelui; totuși valoarea artistică și istorică a obiectelor rămase încă în cavou este imensă.

La marginea sudică a zidului dinspre apus, se află intrarea ce conduce în a doua cameră, care nu este pîn' acum explorată. Intrarea la camera internă, și care se presupune a fi mormîntul regelui Tutankhamen, se află în partea centrală a zidului de nord și este păzită de două statui gigantice bituminioase, reprezentînd pe regele Tutankhamen.

Cronică.

Tuturor cititorilor și colaboratorilor noștri: Sărbători ferice!

Duminecă, 31 Dec. s'au împărțit, ca și în ani trecuți, în sala primăriei, cu convenita solemnitate, hainuțe, încălțăminte și prăjituri orfanilor de război, dăruite de comitetul societății Iov. care, sub patronajul și conducerea primpretorului Dr. P. Liuba, a adunat peste 12.000 Lei dela petrecerile aranjate în acest scop de binefacere. Îndemnăm frunțași comunelor noastre să dăruiască săracilor la sărbători, pentru a le îndulci și lor viața la zile mari.

Dumineca trecută s'a oficiat în biserica gr. cat. din localitate parastas pentru marele luptător național Vasile Lucaciu, la moartea căruia s'a trimis din Oravița următoarea telegramă: „Deplîngem jalnic moartea eroului și povățitorului nostru. Români bănățeni din Valea Carașului”.

Ni-se raportează că în multe locuri se vor da la sărbători petreceri cu concerte și mici piese de teatru. Pretutînd în satele noastre se arată mult dor de cultură. Dovadă că „este lină, dar trebuie mină...”

În Oravița, în centru, s'a pornit în mai multe direcții o lăudabilă mișcare culturală. Noul chor al intelectualilor, care a debutat pentru înfrînșidată, împreună cu concetățeni noștri germani, la concertul de binefacere din 16. Decembrie, va cînta la Crăciun, sub conducerea inimosului său dirigent prof. N. Lighezanu, frumoasa liturghie de marele compozitor rus Bortnianski.

Frunțașul meseriaș din Oravița-română Vasile Cotirlă Șoimu, suferind de mai multă vreme, a încetat din viață.

Nou numitul judecător Carol Lindner, luîndu-și zilele-astea slujba în primire, sperăm că încurînd se va resimți și la judecătoria noastră de ocol mult așteptata îmbunătățire. Dealtfel sîntem informați, că comisiile de ocol pentru reforma agrară, terminîndu-și încurînd agendele, șefjudecătorul Viranyi încă își va relua resortul.

Zilele trecute a fost la Ticvaniul-mare directorul Dr. Birlea, trimisul arhierului Dr. Nicolescu, pentru a împăca spiritele sătenilor, alunecate în răzvrătire prin conflictul regretabil ivit între chorul vechiu „Armonia” și un alt chor nou înființat. Deci, cauza conflictelor e a se cauta la dinși acasă, nu în Oravița, sau în altă parte. Salutăm această încercare de aplanare și potolire a învrăjbirilor inutile dintre frați.

Ni-se raportează, că în școlile primare din împrejurime, controlul necesar fiind cu desăvîrșire neglijat, slăbește instrucția.

Aflăm, că la Căminul cultural Nicolae Iorga din Comariște bravi conducători ai acestei instituții folositoare au hotărît a-și acvira și un bioscop pentru promovarea culturii.

Ni-se vestește că prin pădurile noastre s'au sporit lupi și mistreți, cari toamna dau năvală asupra cucurușiștelor dela poalele munților.

La Reșița a fost repus de un accident tînărul inginer Guman. În uzine i-a căzut un fer pe picior, care incident fatal i-a pricinuit moartea.

La Crăciunul catolic, ziua întâi și a doua, au avut loc în teatrul din localitate frumoase producții de copii, date de Reuniunea de cîntări și muzică germ. cu concursul orchestrei, în beneficiul casinoului și al adaptării teatrului din Oravița. Din programul bogat și variat remarcăm „Deșteptarea Primăverii”, alegorizată prin fete admirabile costumate, reprezentînd felurile floricele de primăvară: ghiocel, violele, oglicel etc. Merită toată lauda d-soarele Iulia Schăfer și Ana Winter, cari s'au străduit cu instruirea și aranjarea acestei minunate scenarii.

La adunarea generală a Casinoului din localitate a fost reales comitetul de pîn'acum, în frunte cu prezidentul său Cornel Révay.

Chorul vocal din Oravița-rom. invită la producția sa ce va avea loc Luni a doua zi de Crăciun în teatru, ear petrecerea cu dans în sala ospătăriei I. Nedici.

Vineri a fost petrecut de multă lume la mormînt bătrînul cetățean Carol Kanz, proprietar și membru în consiliul de administrație al Băncii germane, un om de seamă, dintre cei mai pacinici Orăvițeni.

La Anina a încetat din viață vestitul geolog Géza v. Bene, care împreună cu dd. Schaffarzik și Mrazec (București) a făcut astăvară studii amănunțite asupra bogățiilor din subsolul nostru sudbănățean.

Aflăm cu plăcere că și actualul guvern apreciază propunerea comisiei, instituită de guvernul precedent pentru arondarea județelor, care, sub președenția prof. Mehedinți, a hotărît, cu toate glasurile, despărțirea județului nostru în județul Severin, cu reședința Lugoj, și județul Caraș, cu reședința Oravița.

La Șoșdia a fost înmormintat cu mare pompă funebrală proprietarul d'acolo Gheorghe Zăgăiceanu, petrecut la groapă între suspinurile sătenilor, cari l-au prețuit și iubit ca pe un ade-vărat părinte. O crudă boală l-a repus în puterea vieții de 44 ani, în spitalul Bega diu Timișoara, neputînd străbate, cum avea de gînd, să meargă încă astătoamnă, la Viena, spre a-și căuta de sănătate. Hasardul sorții a voit extreme. Un tînut întreg românesc perde în răposatul pe un mare sprijinitor al Românilor. Doarmă lin!

La aprinderea luminei electrice din Oravița-română s'a dat un banchet cu 70 de tăcimuri, în sala ospătăriei Iosif Nedici, din care prilej primarul Gheorghe Pipelca, care a aranjat banchetul și are înaveea și meritul de a fi întrecut cu lumina electrică pe cei din Oravița-montană, a salutat pe cei prezenți. În toastul său, ridicat în numele invitaților de către membrul în direcție al „Electrei”, adv. Dr. Ion Nedelcu a mulțumit și felicitat pe primar pentru această frumoasă izbîndă a Orăvișenilor-români, arătînd cum toate viețile se îndreaptă către soare, căre lumina ear la umbră se trag plantele otrăvitoare și jivinele de sub pămînt, cari rod la rădăcina plantelor nobile...

Se zvonește că toate pregătirile pentru împreunarea Orăvișelor mont. și rom. fiind pe sfîrșite, nu va mai trece multă apă pe Dunăre pînă vom vedea și orașul nostru trecut în șirul comunelor urbane din țară.

Piesa de teatru „Nunta fără voce” a colaboratorului nostru Nicolae Vucu-Secășanu fiind cerută din mai multe părți, pe care însă noi nu o putem da nimănuia, avînd-o numai în colecțiune, va apare încurînd în broșură.

D-nul medic căpitan Dr. Nicolae Ștefan a fost decorat de Maiestatea Sa cu ord. Coroana României, în gradul de cavaler. Felicitări!

Franța și întreaga lume sărbătorește centenarul lui Pasteur, ca pe o sărbătoare a umanității.

În presa mare citim că în urma unui cutremur de pămînt orașul Piandelagotti din Italia se scufundă mereu în pămînt, avînd peste scurt timp să dispară.

La Cluj a început să apară un ziar nou „Dacia nouă”, pentru apărarea intereselor studențești.

Poșta Redațiunii.

I. V. C. Cluj. Primit. Va apare în numărul viitor.

N. V. S. pentru numărul ăsta a sosit prea tîrziu. Nu i-am mai putut face loc.

Tuturor colaboratorilor noștri, vechi și noui, le transmitem pe calea aceasta salutul nostru, cu rugămîntea de a ne revedea earăși toți în coloanele „Progresului”, avînd a da într'unul din numeri viitori tabloul întreg al celor reinrolați sub acest stindard cultural.

**Reclama
e sufletul
comerțului.**

Maxim Rado

Oravița in strada
principală

își recomandă bogat asortatul
magazin de bacanie, culori,
coloniale și mărunțișuri,
engros și endetail.

— Telefon 53 —

**Mare depozit în mărfuri
D. M. C.**

ADALBERT OSWALD

Prăvălie cu articole de modă și galanterie
în Oravița.

Mare depozit de pălării

pentru domni, ciorapi pentru
dame, articole de tex-
tilărie și par-
fumerie.

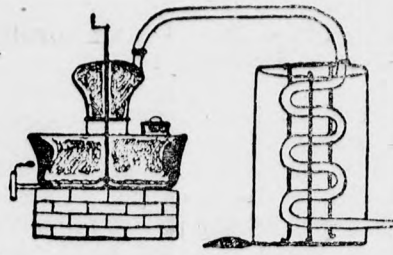
La Firma Gheorghe Bogdan

din Oravița-română

este cel mai mare depozit de sare
pentru întreaga împrejurime.

**Farmacia
la „Sf. Gheorghe”
Oravița**

Strada principală, (casa Belgrader).



IOAN PURGARIU

măstru căldărar

Centrala: **ORAVIȚA-MONTANĂ**. (Banat)

Filiale: **BOZOVICI** și **LIPOVA** (cu atelier).

Execută **Cazane** de fierț țuică, **Aparate** de destilat liqueruri,
spirt, esenz, etc. **Căldări** pentru coloritori, pentru argășitori, fason
veritabil. **Cazane** pentru rufe, **Căldări** pentru țărani, precum și
totfelul de articole de aramă pentru bucătărie. Pregătește cazane
garantate fără plumb și cu prețurile cele mai **eftine**.

Magazinul de mărfuri textile „LA MIREASA“

Frați Gussetti, Oravița,

este bogat asortat pentru sezonul de eamnă

:—: și primăvară. :—:

Firma

Alexa Perianu & Rischa

din **ORAVIȚA**

recomandă în atenția binevoitoare a publicului român

atelierul de croitorie modernă,

garantind serviciu culant și croi ireproșabil, cu prețuri
absolut solide.

Tipografia „PROGRESUL“ din Oravița

(lângă Liceul „General Drăgălina“)

furnizează cu prețuri moderate totfelul de tipărituri pentru judecătorii,
birouri advocațiale, oficii administrative, bisericesti, școlare, notariale,
financiare, comerciale și pentru dările de afacere. Deasemenea hîrtie și plicuri
de toate calitățile, cerneală și totfelul de utensilii școlare și de birou.

Se mai pot căpăta următoarele cărți apărute în ediție proprie:
Cântece de stea, de D. Izverniceanu, *Poezia populară română*, de
Dr. Iosif Popoviciu, *Icoane din Banat*, de D. Izverniceanu, *Igiena Ro-
mânului*, de Dr. Gh. Crăiniceanu.

Mare depozit în hîrtie de mătase și crep în diferite culori.

☛ Români de bine vor sprijini întreprinderile românești. ☚

Tot Românul, care are nevoie de o mobilă în casă, să viziteze noua

Fabrică de mobile MĂRUȚA & COTÎRLĂ, Oravița,

unde este garantat serviciul cel mai culant, bazat pe experiența bogată, câștigată în ate-
liere de timplărie modernă din Viena, Berlin, Zürich, Paris, a întemeietorilor și pro-
prietarilor acestei întreprinderi românești.